Пише: Џејкоб Хејлбрун
четвртак, 05 јун 2008 00:33

Шетајући улицом Постдамер пре недељу дана, и видевши облаке дима како куљају из крова Берлинске филхармоније, тешко је било не помислити на претходне пожаре у Берлину. Пре неколико недеља Немци су обележили седамдесетпету годишњицу церемоније паљења књига 10. маја, предвођеном од стране формације „SA“ и студената, која је одржана у берлинском Opernplatz-у. И неколико месеци пре тога, у фебруару, обележена је и годишњица паљења Рајхстага, чиме је Хитлер утврдио своју диктатуру 1933. године.

Али овог пута, наравно, пламен није имао трајне последице, осим ремећења распореда Берлинске филхармоније. У ствари, преовлађујући утисак који оставља данашњи Берлин је тај о граду који напредује, граду који се помирио са својим разним прошлостима, брзо губећи некада блиске везе са Америком. Док до Републике, како је обожавана током раних 90-их, Берлин можда неће скоро доћи, Немачка је више фокусирана на домаће проблеме и интеграцију у Европу него на своје односе са Сједињеним Државама. Анти-американизам би била погрешна реч. Индиферентност је оно што многи Немци сада осећају према Сједињеним Државама. Путовао сам за Берлин ради прихватања награде назване по Џорџу Ф. Кенану и мислим да њега тренутно стање не би изненадило. Кенан, службеник у служби спољних послова у Хамбургу и Берлину пре и после доласка нациста на власт, никада није имао никакве илузије о улози Америке у Европи, и био је веома критичан, и за време и после хладног рата, прекоревајући проширење НАТО-а од стране Клинтонове администрације током 90-их.

Данас се утисак који остављају САД сажима у изгледу амбасаде близу Бранденбуршке капије, амбасаде налик тврђави у коју нико не би покушао да уђе. „Менталитет бункера“ је свуда унаоколо и изазива презир. На пример, на инсистирање Бушове администрације на ракетној одбрани у Пољској и Чешкој Републици овде се већински гледа као на нешто штетно за праве интересе Немачке: бивши помоћник министра спољних послова Хелмут Шефер, дугогодишњи заговорник помирења са Русијом, рекао ми је: „Бушова администрација каже да Ирану никада неће бити дозвољено да производи нуклеарно оружје. А онда каже да нам је потребна одбрана од Ирана.“

Најбоље што је амерички амбасадор Вилиам Роберт Тимкен, несрећни пријатељ Џорџа Буша из Охаја, могао да учини је да објави шашав текст у берлинском *Tagesspiegel* -у, објављујући да као што се Америка борила за ослобађање Источне Немачке, тако ће наставити да се мучи и за слободу на Куби. Многим Немцима није промакло то да САД управо на Куби управљају оним на шта се гледа као на мини-Гулаг у заливу Гуантанамо. Иначе, Берлин брише многе знакове који указују на некадашње америчко присуство у Берлину, укључујући и затварање аеродрома Темпелхоф, где су се немачка деца

окупљала 1948. и гледала слетање америчких авиона током акције пробијања совјетске блокаде града. Један (западни) Берлинац ми је рекао - „Не желим да звучим параноично, али они одузимају све наше споменике.“

Такође, Немачка је и у спољној политици углавном окренута ка истоку. Социјалдемократе, под вођством министра Франка Валтера Штајнмајера, настављају политику про-руског правца, успостављену од стране бившег канцелара Герхарда Шредера. Немачка рачуна на Русију као енергетског добављача и не жели ремећење односа између Берлина и Москве. Штајнмајер није губио време за уговарање састанка са новим руским председником Димитријем Медведевом. Али се сукобио са канцеларком Ангелом Меркел, која је одрасла у бившој Источној Немачкој и скептично гледа на интимне везе са Кремљом. Међутим, бављење питањима као што су људска права је у Немачкој одлучно одложено: током прошлонедељне посете Далај Ламе Берлину, већина политичара у влади га је избегавала. Са њим се састао само министар за развој – и то у хотелу Адлон, пре него у згради владе.

Можда одбацивање не би требало да изненађује. Немачка се највише фокусира на економију и има разлога да се хвали скорашњим достигнућима. Док САД каскају, Немачка је доживела пораст бруто домаћег производа од 1,5 % током првог квартала 2008. године. Јак евро, за сада, није спречио извоз. Немачка гледа да избалансира свој буџет до 2011. године. Као резултат, главна борба у Берлину се води око смањења пореза, јер социјалдемократе траже умањење пореза по платном списку и снижење границе за такозване порезе на добит, док су конзервативни демохришћани против тога. Противљење је оправдано. То је лоша идеја, идеја која би онемогућила даљи развој и повећала економски ризик.

Ако се Немачка буде суочавала са ризиком, то неће бити у спољној политици већ ће се, као и Јапан, суочити са старењем становништва. За сада, наталитет у паду и већа очекивана дужина живота пружају мрачну слику будућности. До 2050., један од три Немца ће бити старији од 65 година. Старачки лоби би могао да се чврсто држи социјалних бенефиција што би могло да доведе до економског слома, барем по неким најмрачнијим прогнозама. Малте Лехминг, изванредно провокативан берлински коментатор, каже да Немачка постаје ништа мање него „република страха“, у којој се на промене и иновације гледа са ужасом.

Може бити. Али имиграција би могла то да промени. Сам прилив странаца у Берлин, из источне Европе, Турске и Африке, могао би да послужи као модел за остатак Немачке. Источни део земље, који је остао без доброг дела становништва, несумљиво би био

спреман за нове доласке имиграната. Иако комешање у Берлину даје неки наговештај, Немачка се опоравља од наглог економског пада 90-их. И док је Америка склона претераном оптимизму, око економских превара или крсташких ратова за демократију у далеким земљама, склоност Немачке ка бризи може бити оно што је спречава да се препусти превеликом задовољству. Некада филијала Сједињених Држава, Немачка данас показује јасне знаке самопоуздања и независности.

Џејкоб Хеилбрун је виши уредник у *The National Interest* -u.

(28.05.2008. *The National Interest)*